

**ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ  
ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ  
ΤΡΙΤΗ 5 ΙΟΥΝΙΟΥ 2012  
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΑΡΧΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΘΕΩΡΙΑΣ  
ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ  
ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ**

**ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ**

**ΘΕΜΑ Α**

**A.1**

- α. Σωστό
- β. Σωστό
- γ. Λάθος
- δ. Σωστό
- ε. Λάθος

**A2. β**

**A3. α**

**ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ**

**ΘΕΜΑ Β**

**B1.**

α) Εξέλιξη

Ο όρος εξέλιξη αναφέρεται στη διαφοροποίηση των αγαθών που χρησιμοποιούνται για την ικανοποίηση της ίδιας ανάγκης. Για παράδειγμα, την ανάγκη του για θέρμανση ο άνθρωπος την ικανοποιούσε πολύ παλιά με φωτιά, αργότερα με σόμπες -αρχικά ξύλου, μετά υγραερίου ή ηλεκτρικού ρεύματος και στη σύγχρονη εποχή με καλοριφέρ ή κλιματιστικό μηχάνημα.

β) Πολλαπλασιασμός

Πολλαπλασιασμός των αναγκών σημαίνει δημιουργία νέων αναγκών. Για παράδειγμα, η ανάγκη για τηλεόραση δεν υπήρχε για τον Έλληνα καταναλωτή πριν το 1965, ενώ σήμερα υπάρχει σε κάθε σπίτι μια συσκευή τηλεόρασης.

**B2.** Βασικοί λόγοι που συντελούν στον πολλαπλασιασμό και την εξέλιξη των αναγκών είναι οι εξής:

1. Η τεχνολογία. Αποτέλεσμα της τεχνολογικής προόδου είναι η συνεχής ανακάλυψη νέων προϊόντων. Από τα νέα αυτά προϊόντα, άλλα καλύπτουν περισσότερο ικανοποιητικά τις ήδη υπάρχουσες ανάγκες, όπως η ηλεκτρονική φωτογραφική μηχανή, και άλλα δημιουργούν νέες ανάγκες, όπως ο ηλεκτρονικός υπολογιστής.
2. Η μίμηση. Η έμφυτη τάση των ανθρώπων να μιμούνται τους άλλους συντελεί στη δημιουργία νέων αναγκών. Για παράδειγμα, η κατανάλωση χριστουγεννιάτικων δέντρων στη χώρα μας είναι αποτέλεσμα μίμησης εθίμου άλλης χώρας.

3. Η συνήθεια. Η τάση των ανθρώπων να ζητούν την επανάληψη μιας απόλαυσης από τη χρησιμοποίηση ενός αγαθού οδηγεί τελικά στην ανάγκη γι' αυτό το αγαθό. Οι άνθρωποι συνηθίζουν εύκολα σε νέα προϊόντα, όταν τα χρησιμοποιήσουν αρκετές φορές. Ακούμε συχνά την έκφραση “το συνηθισα και μου έγινε ανάγκη”.

4. Η διαφήμιση. Η διαφήμιση επιδρά ψυχολογικά στον καταναλωτή και του δημιουργεί την επιθυμία απόκτησης αγαθών, δηλαδή δημιουργία αναγκών που διαφορετικά δε θα υπήρχαν. Η τεράστια ανάπτυξη των μέσων μαζικής επικοινωνίας και κυρίως η τηλεόραση έδωσαν στη διαφήμιση τη δυνατότητα να πλησιάσει τον καταναλωτή, ανεξάρτητα από ηλικία, και να του “επιβάλει” νέα προϊόντα, αυξάνοντας τις ανάγκες του και οδηγώντας τον σε “υπερκατανάλωση”.

**B3.** Οι ανάγκες ως σύνολο είναι απεριόριστες ή ακόρεστες, αλλά κάθε μια ανάγκη ξεχωριστά υπόκειται σε προσωρινό κορεσμό. Αυτό σημαίνει ότι σε μια συγκεκριμένη χρονική περίοδο, όσο αυξάνεται η ποσότητα ενός συγκεκριμένου αγαθού που χρησιμοποιείται για την ικανοποίηση μιας ανάγκης, τόσο η ένταση αυτής της ανάγκης μειώνεται, ώσπου επέρχεται πλήρης ικανοποίηση ή κορεσμός. Αυτός ο κορεσμός είναι προσωρινός. Για παράδειγμα, η ανάγκη για νερό από ένα διψασμένο άτομο μετά την κατανάλωση ορισμένης ποσότητας νερού παύει να υφίσταται προσωρινά. Η ταχύτητα με την οποία επέρχεται ο κορεσμός μιας ανάγκης είναι θέμα υποκειμενικό, δηλαδή διαφέρει από άτομο σε άτομο. Παράδειγμα, η ανάγκη για κρέας ή αυτοκίνητα ικανοποιείται με ποσότητες που δεν είναι ίδιες για όλα τα άτομα.

### ΟΜΑΔΑ ΤΡΙΤΗ

#### ΘΕΜΑ Γ

**Γ1.**

$$(B \rightarrow A) KE_{X \rightarrow \Psi} = \frac{\Delta \Psi}{\Delta X} = \frac{\Psi_B - 0}{120 - 80} \leftrightarrow \Psi_B = 160$$

$$(\Delta \rightarrow \Gamma) KE_{X \rightarrow \Psi} = \frac{\Delta \Psi}{\Delta X} = \frac{\Psi_\Delta - 240}{40 - 0} \leftrightarrow \Psi_\Delta = 280$$

$$(\Gamma \rightarrow B) KE_{\Psi \rightarrow X} = \frac{\Delta X}{\Delta \Psi} = \frac{120 - 80}{160 - 0} = 0,25$$

$$(\Gamma \rightarrow \Delta) KE_{\Psi \rightarrow X} = \frac{\Delta X}{\Delta \Psi} = \frac{280 - 240}{40 - 0} = 1$$

Ο συμπληρωμένος πίνακας έχει ως εξής:

|   | X   | Ψ   | KE <sub>X</sub> | KE <sub>Ψ</sub> |
|---|-----|-----|-----------------|-----------------|
| A | 120 | 0   |                 |                 |
|   |     |     | 4               | 0,25            |
| B | 80  | 160 |                 |                 |
|   |     |     | 2               | 0,5             |
| Γ | 40  | 240 |                 |                 |
|   |     |     | 1               | 1               |
| Δ | 0   | 280 |                 |                 |

## Γ2.

α) Υπολογίζουμε τη μέγιστη ποσότητα του Ψ όταν παράγονται X = 60 μονάδες προϊόντος.

|    | X  | Ψ               |
|----|----|-----------------|
| B  | 80 | 160             |
| B' | 60 | Ψ <sub>B'</sub> |
| Γ  | 40 | 240             |

$$(\Gamma \rightarrow B') \text{ KE}_{X \rightarrow \Psi} = \frac{\Delta \Psi}{\Delta X} \rightarrow 2 = \frac{240 - \Psi_{B'}}{60 - 40} \leftrightarrow \Psi_{B'} = 200$$

Επειδή ο συνδυασμός B' (X = 60, Ψ = 200) είναι μέγιστος, ο συνδυασμός (X = 60, Ψ = 180) είναι **εφικτός** και βρίσκεται **αριστερά** της καμπύλης παραγωγικών δυνατοτήτων.

β) Υπολογίζουμε τη μέγιστη ποσότητα του Ψ όταν παράγονται X = 110 μονάδες προϊόντος.

|    | X   | Ψ               |
|----|-----|-----------------|
| A  | 120 | 0               |
| A' | 110 | Ψ <sub>A'</sub> |
| B  | 80  | 160             |

$$(B \rightarrow A') \text{ KE}_{X \rightarrow \Psi} = \frac{\Delta \Psi}{\Delta X} \rightarrow 4 = \frac{160 - \Psi_{A'}}{110 - 80} \leftrightarrow \Psi_{A'} = 40$$

Επειδή ο συνδυασμός A' (X = 110, Ψ = 40) είναι μέγιστος, ο συνδυασμός (X = 110, Ψ = 50) είναι **ανέφικτος** και βρίσκεται **δεξιά** της καμπύλης παραγωγικών δυνατοτήτων.

γ) Υπολογίζουμε τη μέγιστη ποσότητα του Ψ όταν παράγονται X = 15 μονάδες προϊόντος.

|    | X  | Ψ               |
|----|----|-----------------|
| Γ  | 40 | 240             |
| Γ' | 15 | Ψ <sub>Γ'</sub> |
| Δ  | 0  | 280             |

$$(\Delta \rightarrow \Gamma') \text{ KE}_{X \rightarrow \Psi} = \frac{\Delta \Psi}{\Delta X} \rightarrow 1 = \frac{280 - \Psi_{\Gamma'}}{15 - 0} \leftrightarrow \Psi_{\Gamma'} = 265$$

Άρα ο συνδυασμός (X = 15, Ψ = 265) είναι **μέγιστος** και βρίσκεται **επί** της καμπύλης παραγωγικών δυνατοτήτων.

Γ3. Υπολογίζουμε τη μέγιστη ποσότητα του Ψ όταν παράγονται X = 100 μονάδες προϊόντος.

|    | X   | Ψ               |
|----|-----|-----------------|
| A  | 120 | 0               |
| A' | 100 | Ψ <sub>A'</sub> |
| B  | 80  | 160             |

$$(B \rightarrow A') \text{ KE}_{X \rightarrow \Psi} = \frac{\Delta \Psi}{\Delta X} \rightarrow 4 = \frac{160 - \Psi_{A'}}{100 - 80} \leftrightarrow \Psi_{A'} = 80$$

Άρα για να παραχθούν οι 100 πρώτες μονάδες του X θυσιάζονται  $280 - 80 = 200$  μονάδες του Ψ.

**Γ4.** Ο συνδυασμός  $X = 50$  και  $\Psi = 160$  είναι εφικτός και αυτό σημαίνει πως στην συγκεκριμένη οικονομία ένας ή περισσότεροι παραγωγικοί συντελεστές υποαπασχολούνται και η οικονομία δεν εξαντλεί τις παραγωγικές της δυνατότητες.

## ΟΜΑΔΑ ΤΕΤΑΡΤΗ

### ΘΕΜΑ Δ

**Δ1.** Από τα παραπάνω δεδομένα προκύπτει ο παρακάτω πίνακας:

|    | P  | $Q_D$ | $Q_S$ | Υ      |
|----|----|-------|-------|--------|
| E  | 60 | 200   | 200   | 40.000 |
| E' | 80 | 240   | 240   | 44.000 |

Επειδή η συνάρτηση προσφοράς είναι γραμμική έχει τύπο:  $Q_S = \gamma + \delta P$

Σχηματίζουμε δύο σχέσεις με βάση τις συντεταγμένες των σημείων ισορροπίας (πριν και μετά τη μεταβολή της συνάρτησης ζήτησης) και λύνουμε σύστημα.

$$200 = \gamma + \delta \cdot 60 \quad (1)$$

$$240 = \gamma + \delta \cdot 80 \quad (2)$$

Αφαιρώντας κατά μέλη προκύπτει:  $\delta = 2$  και αντικαθιστώντας το  $\delta$  στη σχέση (1) προκύπτει  $\gamma = 80$ .

Άρα η συνάρτηση προσφοράς είναι:  **$Q_S = 80 + 2P$**

**Δ2.**

|   | P  | $Q_D$    | Υ      | $E_Y$ |
|---|----|----------|--------|-------|
| E | 60 | 200      | 40.000 | 3     |
| A | 60 | $Q_{DA}$ | 44.000 |       |

Χρησιμοποιώντας τον τύπο της ελαστικότητας ζήτησης ως προς το εισόδημα έχουμε:

$$(E \rightarrow A) E_Y = \frac{\Delta Q}{\Delta Y} \cdot \frac{Y_E}{Q_E} \rightarrow 3 = \frac{Q_{DA} - 200}{44.000 - 40.000} \cdot \frac{40.000}{200} \leftrightarrow Q_{DA} = 260$$

Η ζητούμενη συνάρτηση ζήτησης διέρχεται από τα παρακάτω σημεία:

|    | P  | $Q_D$ | Υ      |
|----|----|-------|--------|
| E' | 80 | 240   | 44.000 |
| A  | 60 | 260   | 44.000 |

Επειδή η συνάρτηση ζήτησης είναι γραμμική έχει τύπο:  $Q_D = \alpha + \beta P$

Σχηματίζουμε δύο σχέσεις με βάση τις συντεταγμένες των σημείων Ε' και Α και λύνουμε σύστημα.

$$260 = \alpha + \beta \cdot 60 \quad (3)$$

$$240 = \alpha + \beta \cdot 80 \quad (4)$$

Αφαιρώντας κατά μέλη προκύπτει:  $\beta = -1$  και αντικαθιστώντας το  $\beta$  στη σχέση (3) προκύπτει  $\alpha = 320$ .

Άρα η συνάρτηση προσφοράς είναι:  $Q_D = 320 - P$

**Δ3.**

$$(E \rightarrow E') Es = \frac{\Delta Q}{\Delta P} \cdot \frac{PE}{QE} = \frac{240-200}{80-60} \cdot \frac{60}{200} = 0,6$$

Άρα η προσφορά είναι **ανελαστική** διότι  $Es < 1$ .

**Δ4.** Γνωρίζουμε ότι Πλεόνασμα =  $Q_S - Q_D \rightarrow Q_S - Q_D = 60$

$$80 + 2P - (320 - P) = 60 \leftrightarrow P = 100 \text{ χρηματικές μονάδες}$$